

## INCIPIT LIBER.

**T**EMPORE quodam sanctus ac venerandus Archiepiscopus Bonifacius Noricam regionem ingressus, cum Sacerdotes & vniuersos Ecclesiæ ordines ad Catholicam imbueret fidem, cunctosque ibidem hæreticorum errores ab Ecclesijs repelleret; Christi populos quoque gentis illius, licet essent Christiani, ab antiquis tamen Paganorum contagiis, & peruersis dogmatibus, veracibus Christi doctrinis cohiberet, cæperunt ei certatim nobiles viri, in seruitium domini, nutriendas suas offerre soboles. Tunc etiam puer Sturmii, precatu parentum, ab eo susceptus. qui Norica Prouincia exortus, nobilibus & Christianis parentibus generatus & nutritus fuit. Qui carnali quidem relicta cognatione, nostræ redèptionis secutus \* peregrinationis viam cum Episcopo pariter, à quo erat susceptus, flente vniuersa parentela, gratanter arripuit. Cumque pluribus Prouinciis peragratis, ad Friteslar Hellsionum in regionem Sancti viri Cænobium tandem peruenissent, nobilem puerum suo cuidam Presbytero, nomine Wigberto, sanctus commendauit Episcopus. Adhibita tunc omni diligentia, Presbyter sanctus puerum Sturmen ad Dei Omnipotentis seruitium instituere studuit. Psalmis tenaci memoriæ traditis, lectionibusque quamplurimis, perenni commemoratione, firmatis, sacram cæpit Christi puer Scripturam spiritali intelligere sensu; quatuor Euangeliorum Christi mysteria studiosissimè curauit addiscere; nouum quoque ac vetus Testamentum, in quantum sufficebat, lectionis assiduitate in cordis uithesaurum recondere curauit. Erat quippe, vt scriptum est, *meditatio eius in lege Domini die ac nocte*; profundus in sensu; sagax in cogitatione; prudens in sermone; pulcro aspectu; gressu composito, honestis moribus, vitâ immaculatâ. Caritate, humilitate, mansuetudine, alacritate, omnium in se traxit amorem. Post non longum temporis Presbyter, omnium voluntate, omniumque consensu seruorum Dei, ordinatus, cæpit mystica dicta Christi circumquaque, temporibus oportunitis, populis instâter prædicare. Sacræ etiam virtutes, per diuina sancti Spiritus charismata fiebant ab eo plurimæ. Quoties per sancta orationum studia, in Dei nomine, immundorum Spirituum habitationem à peccatoribus Christianis expulit? Quoties per impositionem manus, per humilem ora-

*Fuld. an-  
tig lib 3.  
cap 1.  
S. Bonifac.  
Noricam  
obis.*

*Sturmi ut  
bilis puer  
offeritur à  
parentibus  
S. Bonifacio  
\* Exemplum*

*S. Wigber-  
to Friteslar-  
ria in disci-  
plinam  
traditur.  
B. Sturmi  
educatio.  
Scriptura-  
rum studi-  
um*

*Psalm 1.*

*S. Sturmi  
anima cor-  
porisque  
dotes.*

*Presbyter  
factus.*

*Eius Præ-  
dicatio.*

*Miracula.*

*Eremita  
fiderio sta-  
gras post  
triennium  
Prædica-  
tionis.*

*Vocationis  
sua confi-  
suum S. Bo-  
nifacio a-  
perit.  
S. Bonifa-  
cius probat  
sancitque.*

*S. Sturmii  
eremum  
perit cum  
duobus so-  
citis.  
Luc. x.  
\* Herolfes-  
feld aut  
Hersfeld.*

*\* ex.  
S. Sturmii  
prima man-  
sio ubi nunc  
Hersfeld-  
ensis Ab-  
batia.  
S. Bonifa-  
cius super  
hac man-  
sione con-  
sultrus eam  
dissuadet.  
S. Sturmii  
cum S. Bo-  
nifacio fa-  
mularitas.*

tionem, ab aduersis valetudinibus sanauit ægrotos? Quoties serpē-  
tinis infecta corda venenis, doctrina salutari subueniens, letale vi-  
rus, quod pestiferè latebat, medendo curauit? Discordes, pace ru-  
pra, ad concordiam caritatis redire ante solis occasum imperauit;  
patientiam, animi mansuetudinem, Spiritus humilitatem, cordis  
longanimitatem; fidem, spem atque caritatem, omnes habere do-  
cuit. Cumque pene tribus annis sic Presbyteratus sui, prædicando  
ac baptizando, officium gereret in plebe, cælesti illi inspiratione  
cogitatio incidit, in cor; vt ætioris vite, & Eremita squalore con-  
stringeret, Huius cogitationis iugem memoriam singulis momen-  
tis & horis gerebat in pectore, donec diuina admonitione instru-  
ctus, viro Dei Bonifacio Archiepiscopo, quod animo occultè con-  
ceperat, spiritali Magistro reuelauit. Quo comperto, Vir sanctus, à  
Deo hanc inspirationem descendisse intellexit, gaudensque, quod  
dominus illum per suam gratiam admonere dignatus est, tali studio  
deuotissimus fautor gratanter extitit. Adiunctis ergo ei duobus co-  
mitibus, omnibusque diligenter instructis, oratione facta, & bene-  
dictione super eos data, Pergite, ait Episcopus, in hanc solitudi-  
nem, quæ Bochochia nuncupatur, aptumque seruis Dei ad inhabi-  
tandum exquirite locum. Potens est enim Deus parare seruis suis  
locum in deserto. Perrexere itaque illi tres ad heremum, ingressiq;  
solitudinis agrestia loca, præter cælum ac terram, & ingentes arbo-  
res pene nihil cernentes, deuotè Christum poscebant, vt pedes illo-  
rum in viam pacis dirigeret. Die tertio peruenerunt ad locum, qui vs-  
que hodie \* Hersfeld dicitur. Visis exploratisque ibidem locis cir-  
cumquaque positis, Christum sibi locum illum ad inhabitandum  
benedici poposcerunt, atque in loco illo, vbi nunc Monasterium  
situm est, parua \* arborum corticibus recta instruunt habitacula,  
manseruntque illic tempus non modicum, sacris ieiunijs & vigilijs,  
atque orationibus Deo seruientes. Post aliquantum vero temporis  
sancto studio repletus Sturmii, egressus de heremo ad sanctum Ar-  
chiepiscopum Bonifacium perrexit; eique & loci positionem, &  
terræ qualitatem, & aquæ decursum, & fontes & valles, & omnia,  
quæ ad locum pertinebant, per ordinem exposuit. Quod vir san-  
ctus Bonifacius Archiepiscopus diligenter audiens, & prudenter  
secum pertractans, Heremitam suum omni caritatis affectu susce-  
pit, secumque habitare aliquantis per imperauit. Post colloquium  
autem dulce, quod habuit cum magistro, & vberes sacrarum scri-  
pturarum consolationes, Episcopus taliter locutus est. Locum qui-  
dem, quem repertum habetis, habitare vos propter vicinam barba-  
ricæ gentis pertimesco. Sunt enim, vt nosti, illic in proximo fero-  
ces

ces Saxones. Quapropter vobis remotiorem, & inferiorem in solitudine requirite habitationem, quam sine periculo vestri colere queatis. Tunc vir beatus Sturm cognitis omnibus, quæ ei fuerant à beato imperata, sacris eius doctrinis imbutus, animoque confortatus, de inquisitione loci sollicitus, ad heremum alacriter perrexit. Qui cum ad suos peruenisset socios, in prædictis eos reperit habitaculis suum anxie præstolari aduentum. Quos cum vidisset, ab Episcopo verbis pacificis illos salutavit, eosque multum, & de aduentu suo, & de Episcopi narratione consolatus est. Cumque per ordinem eis verba sancti exposuisset Episcopi, assumptis secum duobus fratribus, ascenderunt naucm superiora petentes loca per alueum Fuldæ fluminis nauigio pergere cæperunt, lustrantes vbique loca, ad omnium torrentium vel fontium ora. Nauim egressi perambulantes circumquaque & considerantes terram, montes, colles, superiora & inferiora, explorantes, vbi Dominus seruis suis in solitudine ad inhabitandum aptum demonstraret locum. Tertio demum die, ad locum peruenerunt, vbi flumen, quod dicitur Ludera, intrat in Fuldam. Inde reuersa naue, cæperunt ad propriam remeare Cellam, nihil tale reperientes, quod eorum placuisset obtutibus, præter, quod paulisper demorati sunt in loco, qui dicitur \* Rohenbah, vbi eis visum fuerat posse seruos Dei vt cunque esse: non tamen per omnia æstimantes venerando Episcopo placuisse. Qui, cum per eiusdem fluminis alueum, re nauigarent, post non longum tempus, ad sua paupercula peruenerunt habitacula; tum Christum ibi omni tempore deprecantes, vt eis desideratam ostenderet heremi habitationem, vbi secundum præceptum beati Bonifacij Episcopi possent iugiter domino securi deferuire Sic in Domini seruitute, die noctuque \* ieiunijs, vigilijs & orationibus perseuerantes, Domini Dei sui memoriam non amittebant; dicentes in corde suo, *Prouidebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris est mihi, ne commouear.* Laus quoque Christi continua in ore pariter & corde ipsorum resonabat; implentes illud Psalmigraphi: *Benedicam Domino in omni tempore, semper laus eius in ore meo.* Tunc sanctus Episcopus Bonifacius memor Eremitæ sui Sturmi, quodq; de inquisitione loci habuisset peractum admirans, nuntium misit, qui illum rogaret concite ad se venire. Quo dum properè nuntius venisset, reperit eum in supra memoratis insistere habitaculis. Cui honorificè salutato, venerādus, ait, Pater noster Episcopus multum te videre desiderans, rogauit vt ad eum, si nō graueris, venias. habet enim necesse multa tecum conferre. Auditis itaque eius sermonib. vir studiosus Sturm, humile responsum reddidit, di-

*Eius ad Solarisarios suos rediit.*

*Nauali & pedestri itinere perlustrat Barchonia solitudinem.*

*Ludera aennis Fuldam intrat.*

*\* Rohenbach.*

*Fulda nauisagio.*

*\* in S. Sturmi circa solitaria. Psal. 133.*

*Psal. 33.*

*S. Bonifacius B. Sturmi ad se euocatur.*

cens: Christo Deo gratias ago, quod meæ paruitatis memor tantus Pontifex, ad me in hanc solitudinem suam nuntium destinare dignatus est. Vocatisque ad se fratribus præcepit aduenienti nuntio caritatis officium impendere. Qui diligenter eius præceptum implentes, ei mensam posuerunt, cibos quos habuerunt offerentes. Quo refecto, fratres ei abeundi licentiam poposcerunt. Tunc, vocato ad se, vir Dei, nuntio, gratias ei fatigationis suæ referens, dixit: Sanctum Bonifacium Pontificem, à nobis seruis suis pacificis salutato sermonibus, eique dicit, quod post te quantocyus potero properabo: benedixitque illum, & abire permisit. Sequenti verò die, petita à fratribus benedictione, vir Dei Sturmi statim profectus est, arreptoque itinere ad Seleheim, ubi sanctum comperit Episcopum, properauit. Die autem secundo quo profectus est, ad Episcopum ambulando peruenit, & in loco eum superius dicto Frideslar inuenit. Cumque indicatum sancto fuisset Episcopo, Heremitam suum Sturmen affuisse, statim illum præcepit ad se duci. Cumque adductus fuisset ante eum, ad terram se humiliter prostravit, & salutato Pontifice, se benedici poscebat. Cui benedicto & resalutato, ad se accedere eum iussit, & osculato eo, iuxta se sedere præcepit; & cum omni caritatis affectu in aduentu illius lætatus est; rogauitque eum, ut aliquantulum, propter eius amorem & presentiam, sibi à constituto ieiunio indulgeret. Quod vir Dei cum magna agens discretionem, propter reuerentiam summi sacerdotis & Magistri, assensit. Totum sanctum, inquit, credo, quod à vobis mihi fuerit imperatum. Mensa posita in presentia Episcopi fuit; susceptis coram eo cibis, quos ille præcepit honestè comedere. Cui refecto, serculoque leuato, surgens Episcopus adduxit secum in secretiorem locum Solitarium suum, ubi diutissimè de spiritualibus tractauererebus, & de conuersatione multum disputauerere. Erat quippe Pontifex sanctus nimium animo intentus, quod postea claruit, monasticam in solitudine instituere conuersationem. Vnde etiam tunc inter cetera colloquia perconatus est, quod de exploratione loci habuisset actum. Cui adueniens anachorita Sturmi respondit. Nauigauimus, inquit, sursum per alueum fluminis Fulde; per plures dies nihil tale reperimus, quod vobis laudare præsumamus. Intellexit sanctus Episcopus prædestinatum ad eum locum necdum fuisse reuelatum; \* prophetica voce locutus est ei, dicens: Locus quidem in illa solitudine à Deo paratus, quem quando vult Christus seruis suis \* ostenderet. Quapropter noli de inquirendo cessare, sciens & credens, quod eum absque dubio ibi reperies. Sic eum certum de loci inuentione factum, & ad monasticæ vitæ amorem incitatum, & de spirituali

*S. Sturmi  
hospitatis  
sas.*

*S. Sturmi  
Bonifacium  
accedit  
Fridesla-  
ria.*

*Congressus  
Schemm.*

*Refectio  
et Collo-  
quij.*

*Nauigatio  
Sturmi  
aduerso flu-  
mine.*

*\* quare.  
S. Bonifacij  
vaticinij  
de arca  
Fuldensis  
Monaste-  
rij  
\* ostenderet.*

contra

contra Zabulum certamine multum imbutum, ad dilectam remeare permisit heremum. Qui cum suã peruenisset ad Cellam, quæ in loco superius iam comprehenso Hersfelt fuerat constructa, salutatis fratribus, quos ibidem reperit, præceptum ac promissum sancti exposuit Episcopi. Cumq; parumper penes ipsos fessus respirasset, stravit asinum suum, sumptoq; viatico, solus profectus est, iter suum Christo, qui est via, veritas & vita, cõmendans, solus omnino sedens super asinum, per vastissima deserti loca pergere cæpit. Túc audus locorum explorator, vbiq; sagaci obtutu montuosa atq; plana perlustrans loca, montes quoq; & colles, vallesq; aspiciēs, fontes & torrentes, atq; fluuios considerans, pergebat. Psalmos vero in ore retinens, Deum gemitibus, animo ad cælum leuato, orabat, ibi tantummodo quiescens, vbi eum nox cõpulit habitare; & tunc, quando allicubi noctabat, cum ferro, quod manu gestabat, sepem cædēdo ligno in gyro composuit, ad tutamen animalis sui, ne feræ, quarum perplura ibi multitudo erat, illud deuorarent. Ipse autem in Dei nomine signo Crucis Christi fronti impresso, securus quiescebat. Sic vir sanctus armis spiritualibus perornatus, lorica iustitiæ totum corpus induens, scuto fidei pectus muniens, caput galea salutis protegens, gladio verbi Dei accinctus, ad certamen contra Diabolum processit. Tunc quadam die, dum pergeret, peruenit ad viã, quæ ad Thuringorum regionem, mercandi causa ad Magontiam pergentes ducit, vbi platea illa super flumen Fuldam vadit; ibi magnam Sclauorum multitudinem reperit, eiusdem fluminis alueo lauandis corporibus se immerfisse. Quorum nuda corpora animal, cui præsidebat, pertimescens, tremere cæpit, & ipse vir Dei eorum fætozem exhorruit. Qui more gentilium, seruum Domini subsannabant, & cum eum ledere voluissent, diuinã potentiã compressi, & prohibiti sunt. Vnus autem ex illis, qui erat ipsorum interpres, interrogauit eum, quo tenderet. Respondit, in superiorē partem heremi se fore iturum. Sicque vir Dei, per horrendum solus pergens desertum, præter bestias, quarum in eo fuit abundantia, & auium volatum, & ingentes arbores, & præter agrestia solitudinis loca, nihil cernens, tandem quarto die prætergrediens locum, vbi Monasterium situm est, superiora petens, vbi flumen, quod dicitur Gysilaha, Fuldæ alueo se immiscet; deinde paulo superius progressus, vbi semita fuit, quæ antiquo vocabulo \* Ortesueca dicebatur, post occasum solis peruenit; ibique se & asinum suum munire, propter nocturnos incurfus satagens. Cum autem ibidem senocturnis castris munire curaret, audit procul sonitum aquæ; quod vtrum feræ, an homo fecisset, ignorabat.

Cella S.  
Sturmio  
in Hers-  
feld.

S Sturmio  
iterata  
peruestigatio  
mansio  
Ioa. 14.

Nocturna  
mansio san-  
cti Here-  
mita.

Thuringo-  
rum via  
militaris  
per Bucho-  
niam Ma-  
gontiam  
versus.

Buchonia  
castris &  
solitudo.

Gysilaha  
rius  
\* Ortesue-  
ca.

Stans filenter, intentis auribus auscultabat; audit iterum sonitum aquæ. Tunc, quia vir Dei clamare noluit, cauam ferro, quod manu ferebat, pulsauit arborem, intelligens hominem esse, nutu Dei. Ille verò, cum audisset sonitum pulsantis, illuc properans proclamauit. Qui cum appropinquasset, videntes alterutrum mutuo se salutauerunt. Cumque cum homo Dei interrogasset, vnde veniret, respondit, se de Wedereiba venire, domini sui Orcis equum in manu ducere. Collocantes itaque se ibidem, pariter nocte illa māsērunt. Erat quippe ille homo locorum in solitudine peritissimus. Cumq; illi vir domini, quod animo gestabat, & quid gereret reuelasset, cœpit ei locorum nomina indicare, & torrentum & fontium fluentia denuntiare. Qui cum tunc in illo fuissent loco, qui antiquo vocabulo Ahloh nuncupatur, mane surgentes inde, alterutrum se inuicem benedixerunt, & statim vir sæcularis ad Grapfelt, per viam suam, pergere cœpit. Seruus autem Domini statim inde reuersus, Domino Christo iter suum, & spem omnem commendans, per desertum, more suo, pergere cœpit solus. Qui cum Ailoha gradiebatur, & ei illic terra displiceret, venit ad torrentem, qui vsque hodie Grezibach dicitur; visisque illic loci positionibus & terræ qualitatibus, paulisper remoratus est. Inde regressus pusillum, ad benedictum, & à Domino iam dudum præparatum peruenit locum, vbi nunc sanctum situm est Monasterium. Quo cum peruenisset, statim sanctus vir Sturm, immenso repletus gaudio, alacer & exultans ibat. Intellexit enim per merita & orationes sancti Episcopi Bonifacii talem sibi locum esse à Domino reuelatum. Tunc circumquaque iens per singula, quæ aspiciebat, Domino gratias referebat. Quanto longius & latius gradiebatur, tanto amplius gratulabatur. Cumque ibi, loci pulchritudine delectatus, non modicum diei spatium gyrando & explorando exegisset, benedicto loco, & diligenter signato, gaudens inde profectus est. Igitur vir Dei secundo ad Hersfelt perueniens, socios ibi suos sanctis insistere precibus reperiebat, loci reperiionem quibus referens, eos illuc profecturos secum properare imperauit. Subito ipse petita à fratribus oratione, ad Seleheim petiturus Episcopum, profectus est. Ad quem cum ambulando post dies paucos peruenisset, atque ab eo benignè esset susceptus, repertum ei locum laudando referre cœpit. Aestimò, ait, dilectum tibi locum nunc esse repertum. Cumque ei loci illius statum, & qualitatem terræ, & aquæ decursum, quæ vsque hodie Monasterio sufficiunt, reuelasset, satis alacrem reddidit Episcopum; pariterque gratulantes & Domino gratias referentes, suauè colloquium inter se, de vita & conuersatione Monachorum, diutissimè habu-

*LXXV de-  
reiba s.  
Sturmi pe-  
ritus do-  
ctor obue-  
nit.*

*Ahloh, vel  
dichloch.  
Quercilo-  
cus.  
Grapfelt.*

*Grezibach*

*Monasterij  
sancti Fuld  
area à Stur-  
mione in-  
uenta cele-  
sti instinctu  
Fuld An-  
tig lib 3. c. 2*

*Redit Herf-  
feldiam.*

*Proficisci-  
tur ad S.  
Bonifacium*

*Locum re-  
pertum au-  
nunciat. Et  
Monastica  
ordinem  
discit à S.  
Bonifacio.*

habuerunt. Post dulces sermones sanctus Episcopus, retento parumper penes se Solitario suo, diligenter eum sanctis instruere curauit sermonibus, & sacris Scripturæ sententijs, ad Monasticæ vitæ amorem incitare. Sic enim vberiore doctrinarum fonte irrigatum, & plurimis sanctæ Scripturæ admonitionibus confortatum, ad heremum heremitam suum Sturmen abire sanctus permisit Episcopus. Ipse verò ob confirmationem reperti in heremo loci, ad Palatium Regis profectus est. Sturm autem postquam ad suos peruenit in solitudinem socios, & se ad locum, quem repererat, cū fratribus voluisset conferre, & non iam tunc, ex quo in heremo habitare cœperat, anno ab Hersfelt regressus est: inuidus omnium bonarum rerum Diabolus pertimescens seruorum Dei in solitudine conuersationem, malorum hominum mentes instigabat, vt sanctum seruis Christi contradicerent locum. Sancti verò serui Dei, cum prauorum hominum obstinationes, imò Zabuli aduersitates, ferre necdum possent, diuerterunt inde, & secesserunt in locum, qui dicitur Chrihlari. Sanctus quoque Bonifacius Episcopus, vt præfatus sum, ad Karlmannum Francorum regem perrexit, & humiliter sapienterque ad eum locutus est. Ad perpetuam, inquit, remunerationem vestram cogito, si Deus Omnipotens voluerit, & vestrum affuerit auxilium, in Orientali regno vestro, Monachorum vitam instituere, & Monasterium fundare, quod præteritis temporibus ante nos nemo inchoauit. Vnde nunc vestrum in hoc pium poscimus adminiculum, quatenus vobis immarcescibile munus coram altissimo rege Christo in futuro & infinito maneat regno. Habemus enim in solitudine, quæ Bochoña nuncupatur, iuxta fluuium, qui dicitur Fulda, locum aptum seruis Dei inhabitandum repertum, qui ad vestram pertinet ditionem. Nunc vestram pietatem poscimus, vt nobis locus ille donetur, quatenus meo, per vestram defensionem, Christo seruire queamus. Quo audito Rex, nutu Dei gauisus est, & congregans omnes principes Palatij sui, petitionem Episcopi collaudans indicauit, atq; coram eis Episcopo sancto locum, quem postulauerat, tradidit, dicens. Locus quidem, quem petitis, & qui, vt asseris, Eihloha \* nuncupatur, in ripa fluminis Fuldæ, quodque in hac die proprium ibi videor habere, totum & integrum de iure meo, in ius Domini trado, ita vt ab illo loco vndique in circuitu, ab Oriente scilicet & ab Occidente, à Septentrione & Meridie, Marcha, per quatuor millia passuum tendatur. Porrò Rex iussit chartam suæ traditionis scribi, quam ipse propria manu firmavit. Et misit nuntios suos, vt congregarent omnes viros nobiles, qui in regione

*S. Bonifacius ad Carolomannū in imperandi loci causâ. S. Sturmiani in occupatione sedis inuenta contradiscunt.*

*Chrihlari*

*S. Bonifacij ad Carolomannum oratio.*

*Bochoña solitudo.*

*Carolomanni & Principum Palatij assensus Donationis. \* Aichlocha.*

*Virorum nobilium in Grapfeldia assensus.*

Grapsfelt commemorassent, ut eos Regis sermonibus rogassent, ut omnis, quicumque in loco illo aliquid proprium videretur habere, quemadmodum fecit Rex, ita & ipsi tradendo facerent. Cumque ad conditum diem omnes fuissent congregati, aduenientes Regis nuncios, Omnes vos, inquiunt, Rex suis salutare precepit sermonibus, poscebatque & imperabat, ut omnis, qui aliquid proprietatis visus fuisset habere in loco, qui dicitur Eihloha, seruis Dei inhabitandum totum traderet. Qui cum hoc audissent, nutu Dei statim cum omni diligentia, quidquid ibidem

*S. Sturmi-  
ani tradi-  
sur regio  
condens  
Monasterij  
\* Chrichlar  
Anno  
DCCXLIV  
inchoatur  
Fuldense  
Monaste-  
rium.*

habere potuerunt, viro Dei Sturmi totum tradiderunt. Igitur hac traditione undique firmata, & loco illo de iure hominum in ius Domini tradito, beatus Sturmi in Drihlar \* perrexit ad Fratres. Inde non post multos dies surgens, assumptis Fratribus secum septem, commigrauit ad locum, ut nunc Sanctum situm est Monasterium, & Anno Incarnationis Christi septingentesimo quadagesimo quarto, regnantibus in hac gente Francorum duobus Fratribus, Karlmanno atque Pyppino, indictione XII. mense primo, duodecimo die Mensis eiusdem, sanctum & à Deo dudum predestinatum ingressus est locum. Dominum Christum illum semper tueri, & sua inuicta potentia defendi, implorabat, sanctis Domino psalmodijs, & ieiunijs, vigilijsque & orationibus, die noctuque famulantes, siluas cadere, & locum mundare proprio labore, in quantum praeualuerunt, studebant. Expletis autem duobus

*S. Bonifacij  
accessus ad  
nouum  
Monaste-  
rium.*

Mensibus, venerandus ad eos Archiepiscopus Bonifacius, congregata hominum multitudine perrexit, conspectis cunctis loci illius commodis, & vtilitatibus immensis exploratis, in spiritu sancto exultabat, grates Christo referens & laudes, quod seruis suis talem in heremo tribuere dignatus est habitationem. Hominibus

*Habitatio  
in monte  
Episcopi.  
Sylua &  
arborum  
caedes & re-  
purgatio.  
\* Rase,  
Germanis  
Cespes.  
S. Bonifacij  
iteratus  
accessus, &  
institutio  
Monachor.  
Fulda no-  
men dat  
Monasterio*

verò, qui cum eo venerunt in locum, vbi ei, & seruis Dei pariter cum eo visum est, Ecclesiam ponere, & fructueta quæque cadere imperauit. Ipse se in montem, qui vsque hodie Mons Episcopi appellatur, contulit; vbi iugiter Dominum orabat, & ibi sacris libris scrutando insudabat, & propter hoc Monti vocabulum indidit. Post vnus septimanæ impletionem, dirutis innumeris siluis & arboribus, & rase \* ad calcem faciendam composita, Episcopus benedictis Fratribus, & loco Domino commendato, cum operarijs, cum quibus venerat, inde migrauit. Altero autem anno sanctus Episcopus iterum illuc properans, ad nouellum Cœnobium peruenit suum; quod iam tunc, propter meatum fluminis, Fulda vocari inchoauerat; visis Fratribus, salutatisque, penes ipsos, complures expleuit dies; in quibus nouellos Monachos suos instruere curauit,

& mo-



& monasticæ Regulæ disciplinas, secundum sanctæ Scripturæ traditionē, statuere apud ipsos nō cessabat. Qui, cum Fratribus sacras exposuisset Scripturas, & quod nusquam vinum Monachorum legeret esse, consensu omnium decretum est, vt apud illos nulla potio fortis, quā inebriari possit, sed tenuis ceruisia biberetur. Quod post plures annos, crescente familia, propter ægrotos & imbecilles, tempore Pyppini Regis, synodali decreto, immutatum est; aliqui tantum ex Fratribus, vsque ad finem vitæ suæ, se à vino & ceteris fortibus potionibus abstinerunt. Post non multum secretè habito cum Sturmico colloquio, quo cum, qualiter præesse ceteris deberet, docuit, & post vberima documenta & monita, quibus Fratres, qualiter obedire & subesse deberent, imbuuit, salutatis ipsis, Christoque eis commendatis, inde profectus est. Sic vero solebat sæpe illos visitare ipse; & per singulos annos, quantis vicibus licuit propter Episcopalem curam, quam plurimam habebat in populo, venire & morari apud locum illum, & propriis manibus operari studebat, & sæpe in dilecto sibi monte, superius dicto, mysticas scrutando Scripturas, & Christum familiariter orando, insidebat. Porro, cum Fratres Regulam sancti Patris Benedicti inhianter obseruare desiderassent, & ad monasticæ disciplinæ normam sua corpora mentesque toto animo inclinassent, consilium vtile inierunt, quatenus aliqui ex ipsis ad magna alicubi mitterentur Monasteria, vt Fratrum ibi concordiam & conuersationem regularem perfectè discerent. Quod cum sancto fuisset indicatum Episcopo, prudens illorum collaudauit consilium; & hanc legationem studioso Sturmico iniunxit. Qui, præparatis itineris necessarijs, assumptis secum duobus Fratribus, quarto ad locum prædictum ingressione anno, Romam profectus est; atque in illa terra, cunctis Monasterijs lustratis, & omnium mores ibi Fratrum consistentium, traditionesque Monasteriorum, ad plenum discens, integrum annum apud illa Monasteria perseuerans, secundo inde anno, repletus quibus viderat virtutibus, regressus est. Cum ad hanc, Domino opitulante, terram perueniret, correptus morbo apud Chitzinga Monasterium, hebdomadas quatuor ægrotauit. Tunc ex infirmitate conualuit, & ad Episcopum Bonifacium, qui tunc forte in Turingia fuit, perrexit. Quo viso nimium Episcopus gauisus, & Domino aduentus sui gratias referens, multum ab illo de regionibus, quibus venerat, percontatus est. Et dum eum prouidenter mores gentis illius, & disciplinas Monachorū referre agnouit: Vade, inquit, & nozellum Monasterium Fuldam, ad instar morū

*Vini potus  
se abdicant  
Ceruisiam  
sanciant.*

*Moderatio  
decreti.*

*S. Bonifacii  
crebro  
Fuldam  
inspicere  
solitus.*

*S. Benedicti  
Regula des-  
cripta.*

*Antiq. Fuld  
lib 3 c 3  
Ad hanc  
descendans  
Sturmico in  
Italiam  
mittitur  
Monaste-  
ria multa  
perlustras.*

*Morbo in  
Franconia  
decumbit.  
Chitzinga  
hodie  
Chitzingen  
S. Bonifacii  
se in Thu-  
ringia su-  
it.*

Mo-

*Fulden-  
bus Mona-  
chis exem-  
pla & pra-  
cepta bene  
vismendi  
tradit.*

*Observatio  
Regula.*

*Monasterij  
Fuldensis  
incrementa.*

*S. Bonifacij  
in Frisiano  
sancta ex-  
peditio.*

*\* non*

*Martyriū.*

*Marty-  
rum corpo-  
ra a xraie-  
tensi clero  
exportata  
ex Frisia.*

Monachorum, quorum ibi vitam contemplatus es, quantum qui-  
ueris, instituas. Statim vir beatus Sturm, petita ab Episcopo o-  
ratione, perrexit ad heremum; gratusque suis ad videndum fra-  
tribus, die quarto aduenit, quibus ea, quæ in Italia partibus, &  
Tusciæ prouinciæ monasterijs à sanctis Patribus didicerat, & ver-  
bis prudentibus prompsit, & exemplis in semetipso monstrauit. In  
omni enim disciplina, quam fratribus posuit, prius semetipsum ex-  
ercere curauit, ne forte quispiam de illo dicere potuisset: Cur hæc,  
quæ doces, ipse non facis? Desiderium tunc ingens inerat fra-  
tribus, ad omnia, quæ eis dicta vel ostensa fuerant sanctorum  
exemplis, semetipsum toto adnifu aptare, & Regulam sancti Be-  
nedicti, quam se implese promiserant, ad omnia obserua-  
bant. Annos sic plurimos in sanctis moribus, degentes, Mona-  
sterium aduentatione multorum crescebat. quoniam multi ad ser-  
uiendum Domino se ibi, & suas possessiones tradiderunt. Crescen-  
te ita familia Christi, & loco multiplicari inchoante, fama illius  
bona in vniuersas prouincias diffunditur, & rumor eximius per  
longè posita monasteria ad omnium sanctorum fratrum perue-  
nerat aures. Cumque plurima illic monachorum congregatio, sub  
sanctæ regulæ disciplina, districtam duceret vitam, sanctus eos  
visitare Episcopus per plura studuit tempora, misertusque illorum  
paupertati, aliquas ei villulas, ad exquirenda cibi necessaria, tri-  
buit. Anno decimo postquam ad Sanctum commigrauit locum, san-  
ctus Archiepiscopus Bonifacius, inito cum rege, & ceteris Chri-  
stianis, consilio, ad vltiora Frisonum loca, paganico ritu dedita,  
ingressus est; ingentemque ibi multitudinem hominum Domino,  
docendo & baptizando acquisiuit. Inde post \* multum temporis  
migrans, sospes ad suas in Germaniam peruenit ecclesias. Sequen-  
ti vero anno iterum ad aquosa Fresonum peruenerat arua, cæptum  
opus prædicationis implere desiderans. Quo cum peruenisset, &  
die quadam ad suam doctrinam populum conuocasset, venerunt  
vnusquisque de loco suo, non quasi humiliter ad verbum Domini  
audiendum, sed Spiritu maligno inflati, cum infestis armis, ad sacra  
sermonis Domini festa prouunt; & sanctum Christi Antistitem  
ferro trucidarunt, omnemque eius comitatum gladijs necauerunt,  
Episcopo verò, & ceteris quampluribus cum eo martyrio corona-  
tis, ex superiore Fresonia ad Trech scilicet, canobio fideles veni-  
entes fratres, rapuerunt corpora sanctorum martyrum, & ibi in se-  
pulcris alia posuerunt, alia vero assumentes secum, sancti videlicet  
Bonifacij Episcopi, & Sanctorum, qui cum eo pariter passi sunt  
Presbyterorum & Diaconorum; & vnus Episcopi nomine Eoban,  
cuius

tuius corpus assumentes, caput eius ab hostibus abscissum reperire non poterant. Quo cum peruenerunt, sancti Episcopi Bonifacij in minore, quæ eis vicinior erat, ecclesia, cum grabato, quo à nauì ferebatur, statuerunt; cetera martyrum corpora sepulturæ tradiderunt. Tunc omnes loci illius habitatores concilium grande inierunt, quatenus penes eos in loco illo sancti martyris Bonifacij corpus deinceps omni tempore quiesceret, magnum utpote adminiculum sibi fore, si tanti Martyris protectio tueretur. Ieiunijs & orationibus indictis, ut sanctus martyr apud eos sibi manere dignaretur, Dominum orabant, & locum ei ad quiescendum honorificè in Basilica maiore præparabant. Sanctus verò martyr ad locum in solitudine, quem ipse sibi nutu Dei eligebat, corpus suum deferri voluit, quod statim claruit. Quod dum vellent ad alteram portare Ecclesiam, & ibi in sarcophago ponere, accedentes manus suas in feretrum miserunt, nec leuare poterunt. Multo plures alij se adiungentes, nec sic quidè feretrum, in quo sanctum cadauer iacebat, mouere quiuerunt. Intellexerunt ergò eius non esse voluntatè, ut in eodem loco maneret: sed cum ad Mogontiam ciuitatè debere deferri, pronuntiabant. Protinus grabatum absq; vlla difficultate leuantes, ad flumenq; portantes, & puppi imponentes, per Rheni alueum nauim trahere, & superiora petere ceperunt. Quo audito Sturmi, de Fulda cænobio, in heremo constituto, cum festinatione obuiam venire curauit, & cum eis pariter perrexit, donec prospero & leui transitu ad Mogontiam urbem peruenerunt. Sacerdotes statim, & omnis clerus urbis illius, accedentes, sancti Martyris corpus assumentes, in Basilicam suam cum honore posuerunt. Vniuersi tunc sacerdotes & clerici, & populus omnis, consona pariter voce dicebant: Fas non esse, ut sancti Dei martyres alium deferantur in locum; sed ubi Episcopalem sedem viuens habuit, ibi etià oportere eum corpore quiescere. Insuper etià de Palatio à rege nuntius venit, qui dicit regem imperasse, ut sancti martyris corpus in ciuitate eadem, si ipsius esset voluntas, poneretur. Sturmi verò, & qui cum eo de Heremo conuenerunt, constanter dixerunt, quod sanctus Episcopus plerumque apud eos manens, & locum eis, ubi corpus suum posuissent, demonstrarit, & quod absque dubio ibi in solitudine voluisset corpore quiescere. Interea verò, dum in hunc modum contenderent, & Lullus Episcopus ciuitatis illius omnimodis voluisset prohibere, ne beati Martyris corpus ad solitudinem perueniret, nocte per visionem cuidam Diacono \* sanctus astitit Episcopus, Cur me, inquit, tardatis ad locum meum Fuldam deferre? surgite; surgite, ait, citò, & propere me in solitudinem, ad locum, quem mi-

S. Eobani  
Episcopi  
corpus.  
S. Bonifacij  
corpus.

Utraque  
suum consi-  
lium de re-  
tinendo a.  
pud se cor-  
pore S. Bo-  
nifacij.

S. Bonifacij  
corpus sit  
immobile.

Mogontiam  
transfer-  
tur.

S. Sturmi  
obuiam se  
translationi  
s.

Mogonti-  
ensis sa-  
cerdos &  
clerus sibi  
deposcit  
Martyris  
pignus  
Rex eis fa-  
uet.

Sturmi pu-  
gnat pro  
Fuldens  
monaste-  
rio

Lullus pro  
sua sede.

\* Orbertus  
dicitur  
Orblamo li.  
2 c 28.

Visum S.  
Bonifacij  
iuberi fieri  
translationem  
Fuldæ

hi prædestinavit Deus, perducite. Qui confurgens visionis, quæ ei fuerat ostensa, ordinem, primo Sturmî, deinde Primatibus cunctis narrauit. Nimio tunc omnes terrore correpti, vltra sancti Martyris inde transitum contradicere timuerunt. Lull tamen, qui illic erat Episcopus, reuelationem sancti Martyris credere prius nullatenus voluit, quam is, qui visionem viderat, manum sacro altari imposuisset, & cum iuramento hoc, quod viderat, confirmasset. Tum verò secundum Domini potentiam, cuius voluntati contrairi non potest, beati Martyris corpus cum summo honore leuatum est, atq; cum spiritali carmine ad flumen portatum, & nauî impositum, & vsque ad Hohheim villam, quæ in ripa Moyn fluminis consistit, nauigio transuectum est. Inde verò post dies paucos, id est, tricesimo passionis eius die, ad cænobium Fuldam, sanctum Sacerdotis deportauerunt cadauer, & in nouum sepulcrum posuerunt. Postera die Lullus Episcopus, cū Clericis & reliqua turba, cum qua venerat, inde migravit. Venerandus tunc Sturmî Abbas cum suis fratribus Christo gratias referebant, quod tantum Patronum, sanctum videlicet Bonifacium, Dei martyrem, iuxta se habere meruerunt. Cæpit deinde post aduentum sancti Martyris, sanctus & electus à Deo crescere locus, & magnus apud omnes haberi, & Monasterium augeri. vtpote quoniam multi nobiles certatim & concitè properantes, se suaq; omnia ibi Domino tradiderūt. sic cotidie sanctus Monachorū numerus crescens, in Domino confortabatur, & sanctæ cōuersationis disciplinā, indefessa & incessabili per seuerantiā, fratres ibi Domino seruientes tenuerunt. Quanta verò miracula ibi tunc fiebant, quantaq; adhuc cottidie fiunt, alijs plus peritis ad scribendum derelinquo. Sturmî autem amabilis omnib. in monasterio, & foris in populis mirandus, ministeriū suum studiofissimè exercuit, prius semper semetipsum exemplū proponens ceteris, q; verbis docuit, factis ante monstrabat. Lullo tantū fama eius bona displicuit, & semper ppter inuidiā aduersus eū faciebat. Qui cum verbum Domini instantèr vbiq; prædicasset, & eum diligenter omnes auscultassent, hostis humani generis inuidus tantā in plebe vtilitatem non sustinens, discordias inter fratres seminare cepit, & trium falsorum fratrum mentes instigabat, vt fallaces causas cōporent, Sturmen vero Dei seruū, & fidelem vniuersis, apud regē Pyppinum accusarēt. Hi cum talib. suasionib. diaboli essent seducti, malo inter se consilio inito, in Lulli Episcopi suffragium confisi, perrexerunt ad regem, & beatū virum apud illū accusabant, crimen nescio q; de inimicitia regis obijciētes ei. Cumq; vir Dei Sturmî illuc esset presentatus, illorū falsitatē patienter sustinens, noluit se magnopere inde

*Pisum Lullo per iuramentum confirmatur.*

*S. Martyris corpus leuatur & trasportatur Moynuntia. in Hohheim.*

*S. Lullus cum clero prosequitur.*

*Fuldæ. cap. 4. Monasterij amplificatio post S. Bonifacij sepulcrum.*

*Miracula S. Bonifacij. S. Sturmî cōuersatio.*

*B. Lulli cū eo similitas: de qua vide Notas.*

*S. Sturmio à suis persecutoribus calumniatus.*

re inde excusare: sed ecce, testis meus, ait, & conscius meus in excelsis; & *Isaia* Dominus Deus auxiliator meus, & ideo non sum confusus. Tunc prauorū præualuit voluntas; iussitq; Rex Pyppinus beatum tollere virū, & in exilium cū paucis suis mittere Clericis, id est, ad magnum cænobiū, q̄ dicitur \* Vnnedica; vbi ab Abbate, qui illi Monasterio tunc præfuit, & ab omnib. fratribus, benignè & honorabiliter est susceptus, & ibi per bienniū amandus omnib. exulabat. Quod cum de Fuldæ cænobio audissent fratres, & eis nūciatum esset de Abbate suo, qualiter abstractus erat ab eis, nimiū permoti, & vltra quam dici possit, conflictati sunt. Magna quippe tunc erat cōturbatio in domo Dei. Alij volebāt de Monasterio exire, alij ad Palatiū pergere; alij ieiunijs & orationib. Deum omnipotentem exorabāt, vt ipse eis per suā misericordiā subueniret. Tunc rumor eximius omniū aures & ora pariter compleuerat, q̄ beatus Sturm Abbas à cænobio Fulda esset per consiliū Lulli Episcopi ablatus. Omnes pariter grauer hoc ferebant. Non erat in ista orientali plaga Ecclesia, q̄ non eius plangeret exilium. Lullus interim obtinuit apud Pyppinū regem, munera iniusta tribuendo, vt Monasteriū Fulda in suum dominiū donaretur; acceptaq; \* superdictione, Abbatē ibi, q̄ sibi per omnia obtemperaret, constituit \*\*\* quendam suū, qui dicebatur Marcus. Sed quoniā fratres animos suos ab illo, ppter prioris amorem, auertebant, erat eis quasi extraneus, & nō conueniebant mores ipforū. Quia in conueniētia morū, licet corporib. simul habitassent, mentib. ab inuicē disuncti erant. Cumq; in tali discordia degerent, & Fratres semper meditarentur, qualiter iterū per Dei gratiam Sturmen Abbatē suū adsciscere potuissent, Marcū, quē inuiti, Lullo faciente, super se Abbatē acceperunt, eius vltius controuersia ferre non valentes, bonum consiliū inierunt, & cum abiecerūt, & ne illorū vltius Abbas fieret, vnanimiter cōtradixerunt. Quo amoto, oēs fratres de Monasterio voluerunt exire, & ad regis Pyppini Palatiū pergere, Abbatē suū à Rege Sturmi postulare. Quod cū Lullus audiret, mitigare eos blandis persuasionib. studuit, pmittens eis, vt ipsi sibi de pprijs fratribus inter se Abbatem, qui eis placeret, constituerent. Quod cum omnibus placuisset, fratres bonum ex ipsis omnino fratrem, & verè Dei seruum, omnibus bonis moribus ornatum elegerunt, nomine Preszoldum, quē ab infantia sua beatus Sturm edocuit, & multum amauit illum, ipsum super se Abbatem ordinauerunt, ad hoc tantū, vt illi cum ipso, & ipse pariter cum eis cottidie tractarent, quemadmodū cum adiutorio S. Martyris Bonifacij, & cum omnipotētis Dei gratia, ad hoc peruenire potuissent, vt pristinū suum Magistrū Sturmen à rege Pyppino sibi concedi postularent. Ipse vero Preszoldus

*Isaia**A Pipino  
mittitur  
in exiliū.  
\* suspecta  
vox.**Vnnedica  
cænobiū  
cum hono-  
rifice susce-  
pit.**S. Sturm  
desiderium  
sui Fulda  
relinquit.**S. Lullo  
eius abdic-  
tio impo-  
ratur.**S. Lullo  
traditur  
Fuld. Mo-  
nasterium.**\* iurisdic-  
tione  
\* familia-  
rem.**Marcus  
Pseudo-  
maurita.  
Schisma  
Monasterij.**A. Mona-  
chis abdic-  
tur Mar-  
cus.**B. Lullus  
facit pote-  
statem eli-  
gendi noui  
Abbatis  
Preszoldus  
Abbas eli-  
gitur.**Preszoldus  
laudatur  
regimen.*

*Sturmius  
restituendi  
consilia.*

*Orationes  
pro reditu  
B. Sturmi.*

*B. Sturmius  
reducatur  
à Pipino ad  
palatium.*

*Pipinus  
Rex ante  
venationem  
numen sa-  
lutat.*

*Cum B. Stur-  
mione re-  
dit in gra-  
tiam.*

*Ritus con-  
donandi  
iniuriam.*

*Preszoldus  
Et congre-  
gatio mit-*

tempus non modicum fratribus præfuit, & eos cum caritate adu-  
natos habuit, cum eis pariter die noctuq; mente pertractans, quem  
admodum Christo fauente, Magistrum & Abbatem suum Sturmẽ  
reuocare ad se, per Regis Pyppini voluntatem, possent. Porro,  
cùm Pressoldus de Patre & Magistro suo Sturme profundè cogita-  
ret, & sancti Fratres cum eo de absentia eius multo mœrere affice-  
rentur, Dei Omnipotentis præsidium continuis precibus postula-  
bant, vt ipse, cui nihil impossibile est, per suam inuictam potentiam  
præstaret, quatenus ad eos illorum Magister venire permetteretur.  
Quod cum per se diutius fecissent, & omnes Orientales Ecclesi-  
as per, omniaque Monasteria seruorum & ancillarum Dei in cir-  
cuito, orationes incessabiles essent ad Deum pro eo, consolator  
humilium Deus preces exaudiuit supplicantum. Et, quia hoc con-  
stituit, vt postularetur, precibus fidelium annuens, suscitauit cor  
Pyppini Regis, vt de B. Sturme cogitare cœpisset, & eum de exilio,  
vbi erat, ad Palatium suum adduci honorificè, præciperet. Qui cum  
adductus ad Palatium concitè fuisset, & ibi in Capella Regis per  
plures esset dies Deum orans, expectans quid ei Rex imperasset;  
contigit quadam die, vt in venationem Rex pergeret, ac, vt solitus  
erat, ad orationem primo diluculo veniret, & ceteri serui Dei post  
vigilias matutinas quiescerent, solus Sturmi vigilabat, & ingressum  
Regis obseruans, ianuam ei Ecclesiæ aperuit, & cum claro lumine  
ad orationem ante eum ibat. Rex verò, cum ad sacras aras Deum  
Regem humiliter exorasset, erexit se, & alacri obtutu Sturmen in-  
tuitus, Dominus, dixit, congregauit nos modo. Et, quid hoc fuit,  
quod Monachi tui apud nos te accusauerunt, nescimus; & vnde i-  
rati fuimus contra te, ignoramus. Sturmi verò constanter ait: Licet  
à peccatis immunis non sim; contra te tamen, O Rex, delictum  
non feci. At ille: Siue, inquit, vnquam aliquando contra me nequi-  
ter cogitaueris, aut iniquè aliquid gesseris, Deus tibi totum dimit-  
tat; & ego ex meo corde ignosco; & deinceps esto, ait, in gratia, &  
in amicitia mea omni tempore. Tollensque manu sua de pallio suo  
filum, proiecit in terram, & dixit: Ecce in testimonium perfectæ  
remissionis, filum de pallio meo projicio in terram, vt cunctis pate-  
at, quod pristina deinceps adnulletur inimicitia. Ita pacati, firmi-  
terque in amicitia fundati, Rex iter, quod cæperat, arripuit. Igitur  
post tempus breue, Pressoldus, & reliqui Fratres de Monasterio  
Fulda comperientes, quod amandus illorum Magister Sturmi in  
gratia, & in amicitia Domini Regis esset receptus, cogitauerunt  
ad Palatium ire, & Regem deprecari pro Magistro; miseruntque  
ad Palatium postulantes à Rege, Abbatem suum eis dari; sicut om-  
ne,

ne quod Deus voluit fieri, facile & absque labore euenit. Rex verò petitiones Fratrum benignè suscipiens, venerandum Sturmen Abbatem ad illos semittere promisit. Quod per multas orationes seruorum & ancillarum Dei fieri credimus. Post non multum temporis spatium Rex vocari ad se Sturmen iussit, eique Monasterium Fuldæ, quod prius habuit ad regendum commendauit; absolu-  
 tumque ab omni dominio Lulli Episcopi, ad Cœnobium Fuldæ eum cum omni honore ire præcepit, & cum suo priuilegio, quod beatus Zacharias Papa, Summus Apostolicæ sedis Pontifex dudum sancto tradidit Bonifacio, Monasterium regeret. Quod priuilegium vique hodie in Monasterio Fratres, conseruatum habent; quod etiam causam suam, & Monasterij defensionem à nullo alio quæret, nisi à Rege, imperauit. Accepta à Domino Rege potestate, cum priuilegio supradicto, quod de manu Regis acceperat, ad suum perrexit Cœnobium. Diuulgatum tunc statim fuit per cunctas has Prouincias, Sturmen venturum fore ad terram hanc, & vbiq; seruis & Dei ancillis per vniuersa Monasteria, mox eius de exilio reditus innotuit; qui omnes Christo immensas referebant grates. Fratres verò, cum appropinquasse eum Monasterio cognouissent, sumperunt Crucem auream, & reliquias Sanctorum, & obuiam ei à Monasterio longius processerunt; salutatoque illo & hiis, qui cum eo venerunt, cum spiritali carmine eum ouantes Monasterium introduxerunt, & Dominum suum laudauerunt, qui eis diu optatum dedit Abbatem. Et facta est lætitia magna inter eos. Ipse verò Sturm studio magno deditus, quemadmodum initium faceret, cœpit Fratrum emendare vitam & mœurs corrigere, & ministeria illorum monastica constituere. Templum, id est Ecclesiam, quod tunc habebant, ornare, & domos omnes Monasterij recentibus columnis & grandibus trabibus, nouisq; tectorum structuris corroborauit. Post autem non longum temporis cogitās, qualiter adimpleri potuisset, quod sancta Regula præfatu, vt artes diuersæ intra Monasterium continerentur, ne forte propter aliquam necessitatem foris vagandi Fratribus opus fieret; congregatis quantis potuit solfatoribus, & vt ipse erat acer ingenio, explorato passim cursu fluminis Fuldæ, non paruo spatio à Monasterio, ipsius amnis fluente à proprio abduxit cursu, & per non modica fossata Monasterium influere fecit, ita, vt fluminis impetus lætificaret Cœnobium Dei. Quantum illud opus Fratribus profuit, quantamque vtilitatem adhuc cotidie ministret, & cernentibus, & videntibus manifestum est. Super sepulcrum verò beati Martyris Bonifacij, auro argentoq; compositam statuit arcam, quam nos solemus Requiem appellare.

tunt ad  
Palatium  
Sturmin  
repetentes.

B. Sturmis  
restituitur  
veteri con-  
cesso priuilegio Zacharia  
ria & de im-  
mediata  
subiectione  
S. A  
Proseclio-  
nis Regia  
Priuilegiū.

S. Sturmi-  
us honorifi-  
co occurso  
a suis exci-  
pitur.

S. Sturmi  
post reditū  
præclara  
opera in  
gubernan-  
do Monas-  
terio.  
instauratio  
templi  
& rectorū.

Fulda flu-  
minis ab-  
ductio &  
deriuatio.

S. Bonifacij  
sepulcrum  
ornat.  
Arca qua  
dicta Re-  
quies.

re. quã, vt tunc moris erat, pulcro opere cõdidit, quæ vsq; hodie super tumulũ ipsius Christi Martyris, cum altari aureo, pseuerat. Verũ, quia vir iustº, & Deo pfectº, apud vniuersos magnº & maximè apud Pyppinũ Regẽ habebatur, impetrauit suis apud ipsũ Regẽ sermonibus; habebat enim locũ familiaritatis nõ modicũ, vt Fiscũ, id est Omũstat\*, cũ omnibº, quę in illavilla antiqui Reges possidebãt, ad supradictũ læpius Monasteriũ, in suã elemosynã cõdonaret, atque p conscriptã chartã, sicut mos fuit, firmaret. Mortuo autẽ Pypino, An. ab Incarnatione Dñi septingentesimo sexagesimo octauo; sui vero regni vigesimo tertio, Karlº filiº eius patri successit in regnũ. Cũ ergo ipse Rex iuuenis cũctos, qui patris sui priº honoribus p̄diti erãt, gradibus muneribus in gratiã suã puocaret, accersiuit quoq; veneradũ Abbatẽ Sturmẽ, illũq; intimis amicitijs sibi cõiũxit. Quẽ cũ multis læpe honoribº atq; regalibº manificauit donis. Quodã tẽpore imisit Dñs in cor eius, vt p̄ intuitu retributionis æternæ tractare cepisset, vocatoq; ad se Sturme Abbate, cõsiliũ cũ eo iniijt, & Hamelẽburc, cũ omnib. quæ ad illũ fiscũ p̄tinẽt, potestatiua manu, de iure suo in ius Dñi, & sancti Bonifacij, ad Cœnobiũ Fuldæ tradidit. Quam traditionẽ Fratres gratãter suscipiẽtes, Dño pro illiº incolumitate preces vsq; hodie fundũt. Vixit deinceps B. Sturmĩ in gratia venerãdi Regis Karoli oñe tempus vite sue. Illis quoq; tẽporib. suscepta legatione, inter Karolũ Regẽ Frãcorũ, & Thasilonẽ Noricæ puincia ducẽ, p̄ plures annos inter ipsos amicitia statuit. Regnãte feliciter dño Rege Karolo, annos quatuor Saxonũ gēs seua & infestissima cũctis fuit, & paganis ritibº nimis dedita. Rex vero Karolus, Dño semp deuotus cũ ipse Christianissimus esset, cogitare cepit, qualiter gentẽ hãc Christo acquirere quiuisset. Inito seruorũ Dei cõsilio, poposcit, vt precibus Dñm votis suis añuere obtineret. Cõgregato tã grãdi exercitu, inuocato Christi nomine, Saxoniã pfectus est, assumtis vniuersis Sacerdotib. Abbatib. Presbyteris, & omnib. Orthodoxis atq; fidei cultorib. vt gentem, quæ ab initio mundi, Dæmonũ vinculis fuerat obligata, doctrinis sacris mite & suaue Christi iugũ credẽdo subire fecissẽt. Quo cum Rex peruenisset, partim bellis, partim suasionibus, partim etiã muneribus, maxima ex parte gentẽ illam ad fidem Christi conuertit. Et post non longum tempus totam puincia illam in Parochias Episcopales diuisit; & seruos Dñi ad docendũ & baptizandũ potestate dedit. Tũc pars maxima beato Sturmĩ, populi & terræ illius, ad procurãdum committitur. Suscepto igitur p̄dicationis officio, curã modis omnib. impedit, qualiter non paruũ Dño populũ acquireret. Sed tẽporib. instabat oportunis, sacris eos sermonib. docēs, vt idola & simulacra

\* Omne-  
stat.  
Omnistat  
fiscum Re-  
gi impe-  
rat a Pipi-  
no.  
Pipinus  
moritur  
anno do-  
mini DCCL  
XVIII.  
B. Sturmĩ  
ut Pipi-  
no sic Ca-  
rolo filio  
carus.  
Hamelẽ-  
burgum  
donat Ca-  
rolus M. S.  
Sturmioni.  
B. Sturmĩ  
ut legatus  
Caroli in  
Boiorthaf-  
ilonẽ Du-  
cem ei con-  
ciliat.  
Carolus M  
qua pieca-  
se & reli-  
gione Saxo-  
vicum  
bellum  
adorfus.

Saxonia in  
Parochias  
Episcopales  
vel diocē-  
ses distribu-  
tio.  
Fuld. An-  
tiq. lib. 3 c 5  
B. Sturmĩ  
ut inter  
primos Sa-  
xonũ Apo-  
stolos.



derelinqueret; Christi fide susciperet; Deorum suorum templa destrueret, lucos succideret; sanctas quoque basilicas edificarent. Quo cum multum temporis predicando & baptizando cum suis Presbyteris pergisset, & per regiones quasque singulas Ecclesias construxisset, iterum postea Saxonum gens praua & puerila, a fide Christi deuia, vanis se erroribus implicauit, congregatoque exercitu ultra fines suos egressa est, & usque ad Rhenum vastando & depopulando cuncta peruenit. Cumque inde reuersi essent, infesta caede, quoscunque inuenire potuerunt, trucidarunt. Quorum cum exercitus in Loganacense, \* quod prope supradictum Coenobium iacet, coesedisset, conspirauerunt, ut lectam virorum multitudinem, de exercitu ad ipsum Monasterium mitterent, & cuncta, quae reperirent, igni comburerent, & seruos Dei ferro trucidarent. Quod cum conperisset S. Sturm, statim vocatis ad se fratribus, periculum quod eis iminebat, innotuit, & consilium dedit, ut sancti Martyris corpore assumpto, ad Hamelenburg properassent. Ipse vero vir Dei Sturm foras in Wedereiba prexit, studium habens, si quo modo posset prauorum conspirationem cohibere. Nos autem fratres discipuli eius, assumpto sancti Martyris corpore de sepulcro, in quo annos vigintiquatuor positum fuerat, a Monasterio, cum vniuersis famulis Dei proficisci cepimus. Mansimus prima nocte ad proximam Cellam, ubi Fuldae alueo Fledenae flueta se miscent. Inde surgentes mane, ad ulteriorem peruenimus Sinnam, ibique fiximus tentorium, in quo sacratissimum Christi Martyris statuimus corpus, & in circuitu milites Christi castra metati sunt. Vbi cum in tabernaculis tres exegimus noctes, quarto iam die legati nostri venerunt, qui referebant, de parte & gente nostra nonnullos congregatos, contra Saxones bellum inire, eosque victos ad proprias aufugisse terras. Quod cum audissemus, sacra beati Martyris ossa iustulimus, & gaudentes ad Monasterium, unde digressi sumus, reuertebamur, & Dei Martyris sancta, sepulcro quo prius inerat, ossa humauimus, Christo Domino gratias referentes, quod pace concessa, nostro Monasterio inhabitare sineremur. Tunc iterum Rex Karolus, ad confirmationem inchoate fidei Christianae, cum exercitu ad illam terram prexit, & venerandum Sturmum infirmum iam senectute, seorsum in Heresburg, ad tuendam urbem, cum socijs suis sedere iussit. Dispositis secundum voluntatem suam vniuersis, Rex cum rediret, sanctum virum paucos dies post reditum suum in supradicta urbe sedere imperauit. Quo expleto, ad Monasterium vir Dei rediit, habito secum Medico Domini Regis Karoli, cui nomen Wintarus \*, qui eius subueniret infirmitati. Dum vero quadam die, artis suae ei nescio quam potionem infuderat, cum qua minuere debuit infirmitatem, sed ita auxit, ut validius & acrius & lues acerba aueretur. Et anxius dicere coepit, quod ei medicus, qui minuere morbum debuerat, malum graue irrogasset. Cur-

*Idolatriam expugnat.*

*Presbyteris comitatus Ecclesiam erigit.*

*Saxones recidui post eruentem populationem, extrema Fuldeni Monasterio intendant.*

*\* Pago vel territorio Logana tractus.*

*S. Sturm sine sua det migrationem.*

*S. Bonifacii corpus post 24 annorum exportatur*

*Fledenarius*

*S. marianus*

*Saxonibus retro pulsio ad suam migrationem Fuldenes.*

*Carolus in Saxonia pugnatio*

*via afficit B. Sturm.*

*Heresburga semo seorsum deponit.*

*\* Vintarius Caroli M. Medicus*

*Medici aberratio in S. Sturmum curatione.*

*S. Sturm-  
ius mor-  
tis praesens  
ad se con-  
gregationem ac-  
cessit.  
Affatur  
eam mo-  
riens.*

*Remittit  
iniurias.*

*Congrega-  
tio petit  
intercessio-  
nem post  
mortem  
sancti.*

*Addit  
sub condi-  
tione.  
S. Sturmio-  
nis obitus.*

rere citius ad ecclesiam iubet, omnes gloggas pariter moueri impe-  
rauit; & fratribus congregatis obitum suum cito ad futurum nunci-  
are praecipit, & pro se enixius orare postulauit. Congregatâ prius  
omni familiâ, domum, in qua ipse iacebat, eam introduci fecit, at-  
que omnem congregationem his verbis adoratus est: Vos, inquit, ô  
fratres, studium meum cognouistis; qualiter vsque in hodiernum  
diem, pro vestra vtilitate & pace laboraui, & hoc maximè curauit,  
qualiter istud Monasterium, post obitum meum, perseverare in vo-  
luntate Christi valeret, & vos istic Domino seruire sincerè cum car-  
itate quiretis. O filij, nunc verò in incepto proposito, omnes dies  
vitæ vestræ perseverate; Deum altissimum pro me orate, & si quip-  
piam prauè apud vos egi, vel aliquem iniuste offendi, ignoscite, mi-  
hi; & ego cunctis ex intimo corde omnia conuicia, & omnes contu-  
melias meas ignosco, nec non & Lullo, qui mihi semper aduersabatur.  
Post ista, & alia nonnulla bona verba, fratribus valedicens, di-  
misit eos. Egressis ergo fratribus, cepit vir sanctus acriter languescere,  
& ad suprema perurgeri. Erat vniuersis maeror, & tristitia magna  
animos obsidebat fratrum, qui solius Dei, la crimabili voce, misericordiam  
implorabant, & obitum sancti ac venerandi Abbatis sui  
Sturmi, maximis Domino commendabant precibus. Altera autem  
die, id est, xvi. Kal. Ianuarij, ingrauescente languore, ad extrema  
deductus est. Circumstantibus vero nobis, & videntibus eius ce-  
lerem fore exitum, aliquis è nobis exorsus est: Pater, inquit, nos non  
ambigimus, te ad Dominum migraturum, & ad vitam peruenire  
perennem; quapropter Paternitatem tuam deprecamur, vt nostri  
memorari digneris, & ibi pro discipulis tuis Domino preces fundere,  
quomodo iustum confidimus nobis profuturum, quod talem  
praemittimus Patronum. Qui, subito, intuens nos: Exhibete, inquit,  
vosmetipfos dignos, & tales estote in vestris moribus, vt rite valeam  
pro vobis orare; & ita faciam, quod postulatis. Post verò verba hæc,  
sancta illa anima carne soluta est, & de ergastulo corporis erepta,  
bonis meritis repleta, migravit ad Christum, cuius in perpetuum  
permanet regnum. Amen.

R. P. CHRISTOPHORI BROWERI S. I.

OBSERVATIONES

IN VITAM

S. STURMIONIS.